

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	4
ТЕМА 1. ОСНОВИ ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ ПІДПРИЄМНИЦТВА	6
ТЕМА 2. ОСОБЛИВОСТІ ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ ПІДПРИЄМНИЦТВА РІЗНИХ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВИХ ФОРМ	15
ТЕМА 3. ФОРМУВАННЯ ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВА	30
ТЕМА 4. ВНУТРІШНІ ДЖЕРЕЛА ФІНАНСУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ	41
ТЕМА 5. ДИВІДЕНДНА ПОЛІТИКА ПІДПРИЄМСТВА	50
ТЕМА 6. ПОЗИЧКОВИЙ КАПІТАЛ ПІДПРИЄМСТВА	59
ТЕМА 7. ФІНАНСОВІ АСПЕКТИ РЕОРГАНІЗАЦІЇ ПІДПРИЄМСТВА	69
ТЕМА 8. ФІНАНСОВЕ ІНВЕСТИВАННЯ ПІДПРИЄМСТВА	84
ТЕМА 9. ОЦІНКА ВАРТОСТІ МАЙНА ПІДПРИЄМСТВА	94
ТЕМА 10. ФІНАНСОВА ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ У СФЕРІ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН	105
ТЕМА 11. ФІНАНСОВИЙ КОНТРОЛІНГ	115
ТЕМА 12. БЮДЖЕТУВАННЯ НА ПІДПРИЄМСТВІ	124
СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	136

ПЕРЕДМОВА

Одним із головних завдань для суб'єктів підприємництва в умовах динамічного, змінного і невизначеного навколишнього середовища є збереження підприємства на досягнутому рівні й уже на цій основі забезпечення безперервності його розвитку. На сьогодні ефективна діяльність суб'єктів підприємництва практично неможлива при стовідсотковому фінансуванні лише власними фінансовими ресурсами, та у більшості випадків економічно не вигідна, відповідно необхідною їй складовою стають фінансові операції. Тому суб'єкти підприємництва можуть використовувати як позичені, так і залучені фінансові ресурси. У цьому випадку актуальності набувають питання формування фінансових доходів та проведення фінансових витрат, тобто здійснення фінансової діяльності

Предметом дисципліни «Фінансова діяльність суб'єктів підприємництва» є система фінансово-економічних відносин, які виникають в процесі мобілізації ресурсів для фінансування операційної та інвестиційної діяльності суб'єктів підприємництва і визначення найефективніших шляхів вкладання коштів. Метою вивчення дисципліни є отримання знань з практичних питань організації фінансової діяльності суб'єктів підприємництва. Завдання вивчення дисципліни – розкрити зміст та основні напрямки фінансової діяльності суб'єктів підприємництва, визначити шляхи та методи забезпечення їхньої ліквідності, фінансової рівноваги, розглянути процес формування власного капіталу, його функції та складові частини, охарактеризувати особливості фінансової діяльності суб'єктів підприємництва у сфері зовнішньо-економічних відносин та механізм організації фінансових взаємовідносин підприємств з державою.

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у студентів компетентностей:

✓ загальних:

ЗК11. Здатність спілкуватися з представниками інших професій груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

✓ фахових:

СК03. Здатність до діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у тому числі бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).

СК04. Здатність застосовувати економіко-математичні методи та моделі для вирішення фінансових задач.

СК07. Здатність складати та аналізувати фінансову звітність.

СК08. Здатність виконувати контрольні функції у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

СК09. Здатність здійснювати ефективні комунікації.

СК10. Здатність визначати, обґрунтовувати та брати відповідальність за професійні рішення.

СК12. Здатність здійснювати аналіз фінансового стану корпорацій і визначати ефективні напрями розвитку фінансово-господарської діяльності та нарощення фінансового потенціалу.

СК13. Здатність налагоджувати ефективні фінансові відносини та довготривалу співпрацю зі споживачами, фінансовими посередниками, інвесторами, фінансово-кредитними установами, страховими компаніями, використовуючи регламентуючі документи на засадах договірної права.

СК16. Здатність з'ясувати причинно-наслідкові зв'язки, аналізувати зовнішню та внутрішню інформацію для формування фінансових планів, розроблення елементів продуктової, цінової, збутової, кредитної, податкової, інвестиційної політики суб'єктів господарювання, у тому числі фінансових установ.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач освіти повинен бути здатним продемонструвати такі програмні результати навчання:

ПР02. Знати і розуміти теоретичні основи та принципи фінансової науки, особливості функціонування фінансових систем.

ПР04. Знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових ринків, банківської системи та страхування.

ПР05. Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).

ПР07. Розуміти принципи, методи та інструменти державного та ринкового регулювання діяльності в сфері фінансів, банківської справи та страхування.

ПР12. Використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефаківців у фінансовій сфері діяльності.

ПР14. Вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик фінансових систем, а також особливостей поведінки їх суб'єктів.

ПР16. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

ТЕМА 1. ОСНОВИ ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ ПІДПРИЄМНИЦТВА

I. Основні терміни

Амортизаційні відрахування - систематичний розподіл частини вартості основних засобів, інших необоротних та нематеріальних активів, що амортизується, протягом строку їх корисного використання (експлуатації).

Котирування — механізм визначення та/або фіксації ринкової ціни цінного папера.

Курс емісії акцій — курс, за яким відбувається підписка на акції. З юридичного погляду нижньою межею курсу емісії нових акцій є їх номінальна вартість, з економічного — номінальна вартість плюс витрати на проведення емісії. Верхня межа курсу емісії — ринковий курс акцій.

Лістинг — внесення акцій, облігацій, інших цінних паперів до списку цінних паперів, які котируються на фондовій біржі або можуть бути предметом укладення угод у торговельно-інформаційній системі.

Матеріальне стимулювання – заохочення працівників шляхом прямої виплати матеріальної винагороди за результати роботи або надання певних пільг.

Облігація — цінний папір, що засвідчує внесення його власником грошових коштів і підтверджує зобов'язання відшкодувати йому номінальну вартість цього цінного папера в передбачений у ньому строк з виплатою доходу, порядок визначення якого передбачається умовами випуску.

Оподаткування - узаконене державою обкладання податками юридичних осіб і громадян, а також порядок справляння (сплати) податків.

Преференції - особливі пільги, переваги, які надаються однією державою іншій на засадах взаємності або в односторонньому порядку без розповсюдження на треті країни.

Процентні ставки – це відносна величина у вигляді процентних платежів, які виплачуються дебіторам кредитором за певний період часу.

Роялті — платежі за використання нематеріальних активів підприємства (платежів, торгових марок, авторського права, програмних продуктів тощо).

Страхування - утворення і використання фондів для подолання і відшкодування втрат, збитків, понесених в результаті несприятливого збігу обставин, шляхом виплати страхового відшкодування і страхових сум.

Суб'єкти підприємництва - учасники господарських відносин, які здійснюють господарську діяльність, реалізуючи господарську компетенцію (сукупність господарських прав та обов'язків), мають відокремлене майно, несуть відповідальність за своїми зобов'язаннями в межах цього майна, крім випадків, передбачених законодавством.

Трансфертні операції передбачають переведення грошових коштів з одного фінансового закладу в інший, або з однієї країни в іншу. Вони включають в себе і трансфертні платежі, в тому числі виплати різного роду пенсій, субсидій і т.п. Економічний зміст трансфертних операцій полягає в перерозподілі частини коштів, які мобілізовані в доходи державного бюджету.

Трастові операції – це довірчі операції банків, фінансових компаній, інвестиційних фондів з управління майном клієнта і виконання інших послуг в інтересах і за дорученням клієнтів на правах довірчої особи.

Траст-компанії - компанії, які виконують функції довірчого характеру.

Факторинг – перепродаж прав на стягнення боргів (комерційні операції за дорученням), а також послуги, пов'язані з отриманням грошей за продаж в кредит.

Фінансова діяльність - це система використання різних форм і методів для фінансового забезпечення функціонування підприємств та досягнення ними поставлених цілей, тобто це практична фінансова робота, що забезпечує життєдіяльність підприємства, поліпшення її результатів.

Фінансова політика - сукупність заходів, які проводяться власником, адміністрацією, трудовим колективом з метою знаходження і використання фінансових ресурсів для здійснення основних функцій і завдань.

Фінансовий механізм – це система управління фінансовими відносинами через фінансові важелі за допомогою фінансових методів.

Фінансові важелі – це інструменти, які служать для реалізації фінансових методів.

Фінансові методи - способи впливу фінансових відносин на господарський процес.

Фінансові санкції – засоби державного примусу, передбачені фінансово-правовими нормами, що покладають на правопорушників додаткові обтяжливі обставини у вигляді впливу на їх фінансовий стан.

Фінансування - мобілізація підприємством фінансових ресурсів, необхідних для виконання поставлених перед ним планових завдань.

Фондоутворення – виступає в якості одного з найважливіших фінансових методів, оскільки фінансові відносини пов'язані з утворенням, рухом і використанням грошових фондів.

Франшиза – це по-перше, умови страхового договору, які передбачають звільнення страховика від відшкодування збитків, які не перевищують певного розміру, а по-друге, - це дозвіл займатися певною комерційною діяльністю, використовуючи фірмове найменування, торгової марку, технологію, ліцензію, яка належить продавцю.

II. Завдання дослідницького спрямування

1. Порівняльна характеристика різних теоретичних концепцій капіталу підприємства.
2. Проблематика розмежування функціональних обов'язків фінансиста та бухгалтера на вітчизняних підприємствах
3. Місце фінансових служб в організаційній структурі підприємств.
4. Класифікація джерел та форм фінансування підприємств.
5. Аналіз джерел фінансування підприємств.
6. Світові тенденції у галузі фінансування суб'єктів господарювання.
7. Теорія оптимізації портфеля інвестицій.
8. Модель оцінки дохідності капітальних активів
9. Неоінституційна теорія фінансування.
10. Концепція максимізації вартості капіталу власників

III. Питання для обговорення

1. В чому виражається фінансова політика суб'єкта підприємництва?
2. Що являє собою фінансова стратегія підприємства?
3. В чому полягає суть основних принципів ринкової економіки?
4. Що розуміють під категорією «фінансовий механізм»?
5. Що відносять до складу фінансових методів?
6. В чому полягає зміст принципу самофінансування?
7. В якому випадку рівень самофінансування вважається високим?
8. За якою формулою розраховується коефіцієнт самофінансування?
9. За якою формулою визначається рентабельність процесу самофінансування?
10. Що входить до складу фінансових важелів?
11. Що включає в себе правове, нормативне та інформаційне забезпечення?
12. Що розуміють під категорією «капітал підприємства»?
13. Що розуміють під «абстрактним» та «конкретним» капіталом?
14. Які види діяльності властиві суб'єктам підприємництва?
15. Що розуміють під інвестиційною діяльністю суб'єкта підприємництва?
16. Що розуміють під операційною діяльністю суб'єкта підприємництва?
17. Що розуміють під фінансовою діяльністю суб'єкта підприємництва?
18. Які завдання включає в себе фінансова діяльність?
19. За якими основними напрямками ведеться фінансова робота на підприємстві?
20. Які види організаційної структури використовуються при виборі форми організації бізнесу?
21. В чому полягає суть функціональної, дивізійної та матричної організаційних структур?
22. За якими ознаками класифікуються форми фінансування суб'єктів підприємництва?